

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LA THỊ HUẾ

**NGHIÊN CỨU TÌNH HÌNH THỰC HIỆN
MỘT SỐ CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

LA THỊ HUẾ

**NGHIÊN CỨU TÌNH HÌNH THỰC HIỆN
MỘT SỐ CHÍNH SÁCH XÓA ĐÓI GIẢM NGHÈO
TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN ĐỊNH HÓA**

**Chuyên ngành: PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN
Mã số: 60. 62. 01. 16**

LUẬN VĂN THẠC SĨ PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN

Người hướng dẫn khoa học: TS. BÙI ĐÌNH HÒA

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn “*Nghiên cứu tình hình thực hiện một số chính sách xóa đói giảm nghèo trên địa bàn huyện Định Hóa*” được thực hiện từ tháng 11/2013 đến tháng 11/2014. Luận văn sử dụng những thông tin từ nhiều nguồn khác nhau. Các thông tin này đã được chỉ rõ nguồn gốc, phần lớn thông tin thu thập từ điều tra thực tế ở địa phương, số liệu đã được tổng hợp và xử lý trên phần mềm Excel.

Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và mọi thông tin trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2014

Tác giả

La Thị Huế

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng Quản lý đào tạo Sau Đại học, cùng các thầy, cô giáo trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn Trường Đại học Nông Lâm - Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ, tạo mọi điều kiện cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Đặc biệt xin chân thành cảm ơn tới thầy giáo **TS. Bùi Đình Hòa** đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Tôi xin chân thành cảm ơn cán bộ, lãnh đạo Huyện uỷ, UBND huyện Định Hóa - Tỉnh Thái Nguyên, Phòng Nông nghiệp & PTNT, Chi cục Thống kê, Phòng Lao động Thương binh - Xã hội, Phòng Kinh tế và Hạ tầng, Ngân hàng chính sách, cán bộ và nhân dân các xã Linh Thông, Quy Kỳ, Bảo Linh, Phú Đình, Diềm Mặc, Sơn Phú, Trung Hội, Đồng Thịnh, Bảo Cường đã tạo mọi điều kiện giúp đỡ khi điều tra thực địa giúp tôi hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng tôi xin chân thành cảm ơn cơ quan, gia đình, bạn bè, đồng nghiệp, đã luôn sát cánh, động viên, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 11 năm 2014

Tác giả

La Thị Huế

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC BẢNG	vi
DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	2
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	3
1.1. Cơ sở khoa học	3
1.1.1. Cơ sở lý luận	3
1.1.2. Cơ sở thực tiễn	11
1.2. Thành tựu xoá đói, giảm nghèo của Việt Nam	24
1.3. Đánh giá chung	27
Chương 2. NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	31
2.1. Đối tượng nghiên cứu	31
2.2. Phạm vi nghiên cứu	31
2.3. Nội dung nghiên cứu	32
2.3.1. Đặc điểm của vùng nghiên cứu	32
2.3.2. Thực trạng về các chính sách hỗ trợ người nghèo	32
2.3.3. Thực trạng điều kiện các nguồn lực phục vụ cho sản xuất và sinh hoạt của nhóm hộ điều tra vùng nghiên cứu	32
2.3.4. Tác động của các chính sách giảm nghèo	32

2.3.5. Các giải pháp chính sách giảm nghèo	32
2.4. Phương pháp nghiên cứu.....	33
2.4.1. Phương pháp thu thập thông tin	33
2.4.3. Phương pháp xử lý thông tin.....	35
2.4.4. Phương pháp phân tích.....	36
Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	41
3.1. Điều kiện tự nhiên - kinh tế xã hội vùng nghiên cứu.....	41
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	41
3.1.2. Điều kiện Kinh tế - xã hội huyện Định Hoá	47
3.1.3. Đánh giá những thuận lợi - khó khăn của huyện Định Hoá.....	52
3.1.4. Kết quả thực hiện công tác xóa đói giảm nghèo qua 3 năm 2011 - 2013.....	53
3.2. Đánh giá tình hình thực hiện một số chính sách giảm nghèo	55
3.2.1. Chính sách tín dụng hỗ trợ cho hộ nghèo	56
3.2.2. Chính sách hỗ trợ tạo điều kiện cho người nghèo tiếp cận với các dịch vụ cơ bản.....	60
3.2.3. Chính sách hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực.....	65
3.2.4. Tình hình thực hiện nhóm chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng xã nghèo, xã ATK	69
3.3. Đánh giá một số nguyên nhân ảnh hưởng tới hộ nghèo của huyện Định Hóa	71
3.3.1. Thông tin về hộ	71
3.3.2. Nguồn lực chủ yếu của nhóm hộ điều tra	73
3.3.3. Thu nhập bình quân từ hai nhóm hộ nghiên cứu của hộ gia đình huyện Định Hóa giai đoạn 2011 - 2013.....	74
3.3.4. Phân tích nguyên nhân dẫn đến nghèo đói của hộ gia đình huyện Định Hóa năm 2013	76
3.4. Đánh giá chung tác động của các chính sách giảm nghèo trên địa bàn huyện Định Hóa.....	81
3.5. Giải pháp chính sách giảm nghèo của huyện Định Hóa	85
3.5.1. Định hướng phát triển kinh tế - xã hội huyện Định Hoá	85
3.5.2. Một số giải pháp giảm nghèo của huyện Định Hóa đến năm 2015.....	86

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ATK	An toàn khu
DTTS	Dân tộc thiểu số
BHYT	Bảo hiểm y tế
HTX	Hợp tác xã
ODA	Hỗ trợ phát triển chính thức
UNDP	Chương trình phát triển liên hiệp quốc
NQ	Nghị quyết
NHCSXH	Ngân hàng chính sách xã hội
KV	Khu vực
XDGN	Xóa đói giảm nghèo
HĐND	Hội đồng nhân dân
UBND	Ủy ban nhân dân
BCĐ	Ban chỉ đạo
CSXH	Chính sách xã hội
BQ	Bình quân
KD- DV	Kinh doanh - dịch vụ
ĐBK	Đặc biệt khó khăn
HSSV	Học sinh sinh viên
TW	Trung ương
NSDP	Ngân sách địa phương
LĐ	Lao động
KH	Kế hoạch

DANH MỤC BẢNG

	<i>Trang</i>
Bảng 1.1: Tỷ lệ hộ nghèo theo chuẩn nghèo của Chính phủ giai đoạn 2006 - 2010, 2010*	18
Bảng 2.1: Định nghĩa các biến số của mô hình phân tích hồi quy	37
Bảng 2.2: Lựa chọn mẫu điều tra	38
Bảng 3.1: Tình hình sử dụng quỹ đất của huyện Định Hoá năm 2013	44
Bảng 3.2: Nhân khẩu và lao động của huyện Định Hóa năm 2013	48
Bảng 3.3: Cơ cấu kinh tế huyện Định Hoá, 2011 - 2013	50
Bảng 3.4: Kết quả giảm nghèo huyện Định Hóa, giai đoạn 2011 - 2013	54
Bảng 3.5: Kết quả thực hiện chính sách tín dụng, giai đoạn 2011 - 2013	57
Bảng 3.6: Tình hình thực hiện chính sách hỗ trợ cho người nghèo tiếp cận với các dịch vụ cơ bản	60
Bảng 3.7: Kết quả thực hiện nhóm chính sách hỗ trợ phát triển nguồn nhân lực	66
Bảng 3.8: Tình hình thực hiện chính sách hỗ trợ phát triển cơ sở hạ tầng xã nghèo; xã ATK	69
Bảng 3.9: Thông tin chung về các hộ điều tra (135 hộ)	71
Bảng 3.10: Thông tin chung về các hộ điều tra, nhóm hộ nghèo (85 hộ)	72
Bảng 3.11: Tình hình đất đai bình quân/hộ của nhóm hộ điều tra, 2013	73
Bảng 3.12: Thống kê mô tả thu nhập bình quân/người của các hộ điều tra	74
Bảng 3.13: Cơ cấu nguồn tổng thu nhập bình quân của hộ nghèo, năm 2013	75
Bảng 3.14: Nguyên nhân của nghèo nhóm hộ điều tra	76
Bảng 3.15: Kết quả chạy mô hình hồi quy tuyến tính hộ nghèo	81

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ, HÌNH

Trang

Hình 2.1.	Khung sơ đồ phương pháp thu thập và phân tích thông tin.....	34
Hình 3.1.	Bản đồ địa chính Huyện Định Hoá.....	42
Hình 3.2.	Biểu đồ cơ cấu diện tích đất.....	45
Hình 3.3.	Biểu đồ cơ cấu lao động của huyện chia theo ngành.....	48
Hình 3.4.	Biểu đồ cơ cấu kinh tế.....	51
Hình 3.5.	Hộ nghèo huyện Định Hóa qua 3 năm 2011-2013.....	54
Hình 3.6.	Đồ thị mô tả phân phối thu nhập bình quân/người/tháng của các hộ điều tra	74
Hình 3.7.	Đồ thị thu nhập bình quân/ người của hộ nghèo.....	75

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Đói nghèo là vấn đề toàn cầu, đã và đang diễn ra trên khắp các châu lục với những mức độ khác nhau và trở thành một thách thức lớn đối với sự phát triển của từng khu vực, từng quốc gia, dân tộc và từng địa phương.

Đảng, Chính phủ đã đưa ra mục tiêu cần đạt được trong giảm nghèo từ 2011 đến 2020: Giảm nghèo bền vững là một trong những trọng tâm của Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội giai đoạn 2011 - 2020 nhằm cải thiện và từng bước nâng cao điều kiện sống của người nghèo, trước hết ở khu vực miền núi, vùng đồng bào dân tộc thiểu số; tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện ở các vùng nghèo; thu hẹp khoảng cách chênh lệch giữa thành thị và nông thôn, giữa các vùng, các dân tộc và các nhóm dân cư. Thái Nguyên là một tỉnh trung du miền núi, gồm nhiều dân tộc chung sống, có tập quán và trình độ sản xuất khác nhau. Do vậy mức độ nghèo đói của từng dân tộc, từng vùng cũng khác nhau. Trong chiến lược phát triển Kinh tế - Xã hội của địa phương Đảng bộ chính quyền và nhân dân tỉnh Thái Nguyên coi vấn đề xoá đói giảm nghèo là vấn đề cấp bách hàng đầu.[19]

Định Hoá là huyện miền núi của tỉnh Thái Nguyên, cách trung tâm tỉnh 50 km về phía Tây Bắc. Huyện có tổng diện tích tự nhiên là 52.970 ha, trong đó rừng núi chiếm 68,025% diện tích của cả huyện. Tổng dân số của huyện gần 9 vạn người, toàn huyện có 8 dân tộc cùng sinh sống tại 24 xã, thị trấn (cả 24 xã, thị trấn của huyện đều là ATK, trong đó có 17/24 xã, thị trấn là xã có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn); Thu nhập bình quân đầu người năm 2010: 12,5 triệu đồng/ người, năm 2011: 14 triệu đồng/ người, năm 2012: 15,5 triệu đồng/ người.[4]

Trong nhiều năm qua trên địa bàn huyện Định Hoá triển khai nhiều chính sách giảm nghèo, song tỷ lệ hộ nghèo vẫn còn cao, cụ thể: Năm 2010 tỷ lệ hộ nghèo trong toàn huyện là 16,3%, năm 2011 (năm đầu của giai đoạn 2011 - 2015) tỷ lệ hộ nghèo là 33,98 % (theo chuẩn giai đoạn 2011- 2015), năm 2012 tỷ lệ hộ nghèo toàn huyện là 28,01%, năm 2013 tỷ lệ hộ nghèo là 24,81%.[16]